

Załącznik do Uchwały
Nr.....
Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu
z dnia.....2019 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec
na rok 2020**

Spis treści:

I.	Wprowadzenie.....	2
II.	Podstawy prawne programu.....	4
III.	Diagnoza problemów alkoholowych i narkotykowych w Gminie Ogrodzieniec	
	A. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ogrodzieńcu.....	5
	B. Zespół Interdyscyplinarny w Ogrodzieńcu.....	6
	C. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ogrodzieńcu.....	7
	D. Komisariat Policji w Ogrodzieńcu.....	9
	E. Szkoły podstawowe.....	10
IV.	Cele programu	
	1. Cel główny programu.....	16
	2. Cele szczegółowe, zadania, działania, termin realizacji, wskaźniki.....	18
V.	Podmiot koordynujący i realizatorzy.....	22
VI.	Kontrola realizacji programu.....	23
VII.	Zasady wynagradzania członków GKRPA	23

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 2277), do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 852) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W celu realizacji w/w zadań opracowywany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na rok 2020”(zwany dalej Gminnym Programem), który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1492, z 2019 r. poz. 447) w art. 19 pkt. 4 wprowadziła zmiany do Ustawy o wychowaniu

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika”.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 11¹: „W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18”. W kontekście nowego brzmienia art. 4¹, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględniać zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia. W związku z powyższym Program w swoich założeniach uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 oraz zawiera kontynuację szeregu zadań, zgodnych zarówno z kierunkami zawartymi w ustawach jak i innych dokumentach strategicznych.

II. Podstawy prawne programu

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. 2019 r. poz. 852),
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm. Dz. U z 2019 r. poz. 730),
4. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2365).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 z dnia 4 sierpnia 2016 roku,
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 z dnia 29 kwietnia 2014 roku.

Programy regionalne:

1. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2016-2020 przyjęty uchwałą nr V/11/6/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2015 roku,
2. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim na lata 2016-2020 przyjęty uchwałą nr V/17/1/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 stycznia 2016 roku,
3. Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Śląskim na lata 2017-2020 przyjęty uchwałą nr V/34/8/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 13 lutego 2017 roku,
4. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ogrodzieniec na lata 2014-2020, przyjęta uchwałą Nr LVIII/437/2014 Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu z dnia 30 września 2014 roku,
5. Strategia rozwoju Miasta i Gminy Ogrodzieniec dla Gminy Ogrodzieniec do roku 2022, przyjęta uchwałą Nr LVIII/142/2015 Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu z dnia 29 grudnia 2015 roku.

II. Diagnoza problemów alkoholowych i narkotykowych w Gminie Ogrodzieniec

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na rok 2020 opracowany został w oparciu o diagnozę sytuacji w Gminie Ogrodzieniec. Diagnoza została opracowana na podstawie informacji pozyskanych z instytucji: Ośrodek Pomocy Społecznej w Ogrodzieńcu, Zespół Interdyscyplinarny w Ogrodzieńcu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji w Ogrodzieńcu, szkoły funkcjonujące na terenie gminy.

Informacje pozyskane od w/w instytucji zostały zebrane, zestawione w formie tabelarycznej i przedstawiają się następująco:

A. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ogrodzieńcu

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ogrodzieńcu realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. obejmuje wsparciem, pomocą i pracą socjalną rodziny dotknięte m.in. w szczególności ubóstwem, przemocą w rodzinie, alkoholizmem.

	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin objętych pomocą OPS	152	141	109	102
Liczba rodzin objętych pomocą OPS z problemem alkoholowym	27	28	19	21
Liczba dzieci korzystająca z bezpłatnych obiadów	79	54	27	18
W wieku przedszkolnym	15	15	2	3
W wieku szkolnym	64	39	25	15
Liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego i zimowego finansowanego z funduszy OPS	0	0	0	0

	2016	2017	2018	2019
Liczba bezrobotnych objętych pomocą OPS	88	65	72	67
Liczba bezrobotnych objętych pomocą OPS z problemem alkoholowym	32	26	28	21

Dane uzyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej wykazują tendencję spadkową. Spadła liczba rodzin objętych pomocą, na co ma wpływ m.in. przyznawanie świadczeń w ramach rządowego Programu „Rodzina 500+”. Liczba bezrobotnych utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Osoby bezrobotne często nie chcą podjąć zatrudnienia, z uwagi na możliwość utraty świadczeń finansowych. W ramach pomocy udzielanej w OPS w Ogrodzieńcu osoby zgłaszające się do ośrodka mogą uzyskać informację o procedurze „Niebieskiej Karty”.

B. Zespół Interdyscyplinarny w Ogrodzieńcu

Przy tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej działa Zespół Interdyscyplinarny. W jego skład wchodzi przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowej oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Łączą oni swoje kompetencje po to, aby wspólnie przygotować plan pomocy dla rodziny, w której dochodzi do przemocy.

Zespół Interdyscyplinarny podejmował czynności w zakresie pomocy rodzinom w ramach procedury Niebieskiej Karty.

	2016	2017	2018	2019
Liczba wszystkich złożonych/otrzymanych Niebieskich Kart	13	13	12	17
Liczba wszystkich złożonych/otrzymanych Niebieskich Kart gdzie głównym powodem była przemoc pod wpływem alkoholu	12	11	10	13

Jak wynika z powyższych danych, procedura wszczęcia Niebieskiej Karty najczęściej miała miejsce wskutek upojenia alkoholowego sprawcy. Uzależnienie od alkoholu zwiększa ryzyko wystąpienia przemocy domowej. Nie oznacza to jednak, że jego nadużywanie stanowi jej przyczynę. Bezpośrednią przyczyną przemocy jest agresja, a zachowania agresywne są uwarunkowane czynnikami biologicznymi, społecznymi, psychologicznymi czy kulturowymi. Istotą przemocy jest demonstrowanie władzy i używanie siły po to, aby przejąć kontrolę nad drugą osobą i wywierać na nią określony wpływ. Niezależnie od tego, jakie czynniki wpływają na skłonność do agresywnych zachowań, to nie usprawiedliwiają one sprawców, nie zdejmują z nich odpowiedzialności i nie powinny powstrzymywać ofiar przed poszukiwaniem pomocy i ochrony.

C. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ogrodzieńcu

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ogrodzieńcu należy m.in.:

1. inicjowanie działań służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
2. pełnienie funkcji doradczej i opiniodawczej przy konsultacji programu,
3. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
4. podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty,
5. opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności z uchwałą Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu,
6. dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

	2016	2017	2018	2019
Liczba podopiecznych zgłoszonych na leczenie	16	31	23	17
Liczba osób skierowanych na badania specjalistyczne do biegłych sądowych	10	12	17	5
Liczba wniosków o doprowadzenie przez policję do biegłych sądowych w celu wydania opinii o stopniu uzależnienia od alkoholu	15	4	16	7
	2016	2017	2018	2019
Liczba wniosków do sądu o leczenie odwykowe	6	7	14	3
Liczba udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym	55	63	52	37

Uzyskane dane pokazują, że w roku 2019 zgłoszono na leczenie 17 osób. Sporządzono 3 wnioski do Sądu Rejonowego w Zawierciu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w trybie stacjonarnym lub ambulatoryjnym. Liczba wniosków o doprowadzenie przez policję na badania do biegłych sądowych jest większa niż liczba osób skierowanych na badania, wynika to z faktu, iż osoby kierowane na w/w badanie nie zgłaszały się dobrowolnie. Wśród osób zgłoszonych na leczenie do GKRPA w Ogrodzieńcu, 5 wniosków dotyczyło kobiet, pozostałe 12 dotyczyło mężczyzn. Osoby z problemem alkoholowym korzystają z różnego rodzaju form pomocy i wsparcia, jednak w głównej mierze jest to spowodowane naciskiem ze strony Komisji. Część osób, u których zdiagnozowano zespół uzależnienia od alkoholu, podjęło terapię w Poradni leczenia uzależnień i współuzależnień w Zawierciu.

W ramach działalności Punktu Konsultacyjnego prowadzone było poradnictwo indywidualne, edukacja w zakresie przemocy, uzależnień i współuzależnienia. Dyżur pełnił psycholog, terapeuta uzależnień w każdy drugi wtorek miesiąca. Na konsultacje zgłaszały się nie tylko osoby uzależnione, ale również osoby współuzależnione.

Uchwała nr LIV/419/2018 z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec

oraz usytuowania miejsc sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec określa następujące limity:

- Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec wynosi 25.
- Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec wynosi 25.
- Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec wynosi 25.
- Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec wynosi 35.
- Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec wynosi 35.
- Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec wynosi 35.

W poprzednio obowiązującej uchwale limit był ustalony na poziomie 40 punktów sprzedaży oraz 30 punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

D. Komisariat Policji w Ogrodzieńcu

Komisariat Policji w Ogrodzieńcu ochrania rodziny przed sprawcą przemocy, kontroluje funkcjonowanie placówek prowadzących obrót alkoholem, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscu publicznym, prowadzi systematyczne kontrole trzeźwości kierowców, interweniuje w przypadkach zakłócania porządku publicznego, uruchamia procedurę Niebieskiej Karty w sytuacji występowania przemocy w rodzinie. Dzielnicowy KP w Ogrodzieńcu stale współpracuje z Pełnomocnikiem w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, powołanych do pomocy ofiarom przemocy.

	2016	2017	2018	2019
Liczba interwencji domowych	144	157	163	177
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierujących	36	14	28	22
Liczba stwierdzonych faktów nieprzestrzegania Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	167	269	226	85
Liczba osób zatrzymanych za posiadanie i sprzedaż narkotyków art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	2	4	3

Dane zamieszczone w tabeli pokazują, że należy wspierać działania przyczyniające się do ograniczenia spożywania alkoholu, a także zapobiegać spożywaniu alkoholu w miejscach publicznych. Także działania na rzecz nietrzeźwości na drogach należą do zadań, które winny znaleźć się w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020.

Jak pokazują dane, problem narkomanii jest znikomy, w roku 2019 zatrzymano 3 osoby z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W związku z tym, większy nacisk działań należy skierować na profilaktykę alkoholową. Istotnym założeniem powinna być wzmocniona współpraca między odpowiednimi instytucjami i służbami, a także podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb pracujących z osobami nietrzeźwymi oraz z rodzinami, w których występuje przemoc.

E. Szkoły podstawowe

Szkoła Podstawowa w Gieble, Szkoła Podstawowa w Ryczowie, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Ogrodzieńcu, Szkoła Podstawowa Fundacji „ELEMENTARZ” w Podzamczu

Z otrzymanych danych od podmiotów realizujących na terenie gminy Ogrodzieniec działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wynika, iż do ani jednego z nich nie wpłynął żaden wniosek o podjęcie interwencji w sprawie osoby uzależnionej od środków psychoaktywnych w latach 2016-2019. Problem narkomanii na terenie Miasta i Gminy

Ogrodzieniec jest znikomy w porównaniu do problemu alkoholowego, jednak niezależnie od zebranych danych statystycznych należy prowadzić działania profilaktyczne w tej kwestii.

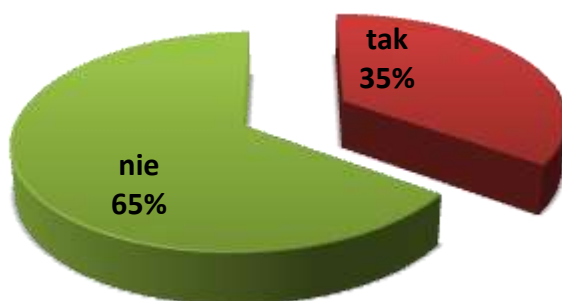
Informacje dotyczą roku szkolnego 2018/19

	2017/2018	2018/2019
Liczba uczniów	789	549
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	23	16
Liczba dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	27	16
Liczba rodzin niewydolnych wychowawczo	15	9
Liczba odnotowanych przypadków spożywania lub posiadania alkoholu przez uczniów	0	0
Liczba odnotowanych przypadków posiadania narkotyków przez uczniów	0	0
Liczba odnotowanych przypadków spożywania narkotyków przez uczniów poza szkołą?	0	0

Na potrzeby diagnozy przeprowadzono anonimowe badania ankietowe wśród uczniów szkół funkcjonujących na terenie Gminy Ogrodzieniec. Badaniem zostały objęte dzieci z klas V-VIII. Kwestionariusz ankietowy złożony był z 7 pytań z których 5 - dotyczyło spożywania alkoholu, 1 - innych środków odurzających, 1 - do kogo można zwrócić się o pomoc gdyby ktoś próbował namówić lub zmusić do palenia, picia lub zażywania narkotyków.

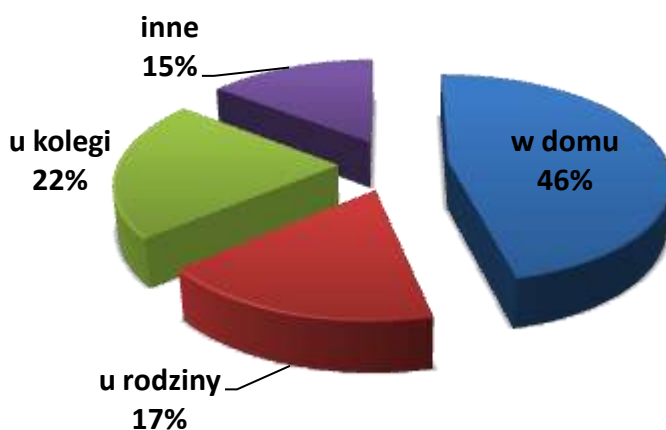
Na pytanie: czy piłeś już napoje alkoholowe 78 uczniów odpowiedziało tak, a 145 uczniów nie spożywało napojów alkoholowych.

Czy piłeś (piłaś) już napoje alkoholowe?

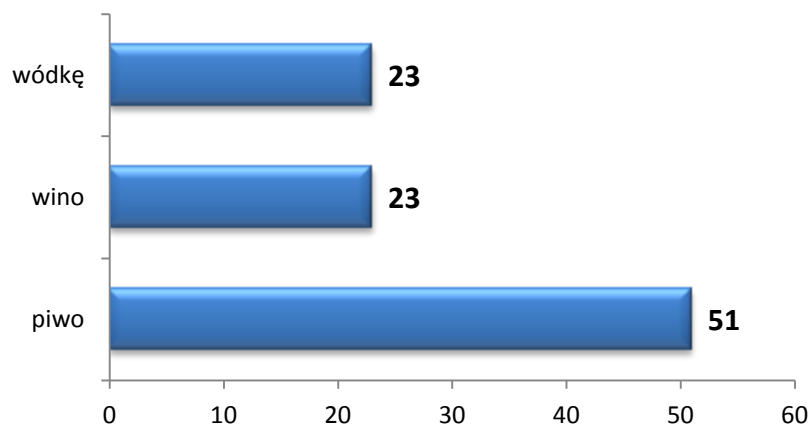
Na pytanie: Gdzie po pierwszy piłeś (piłaś) alkohol, 32 uczniów powiedziało, że po raz pierwszy alkohol piło w domu, 12 u rodziny, 15 u kolegi, a 10 w innym miejscu tj. miejsce publiczne, piwnica, podwórko.

Gdzie po raz pierwszy piłeś (piłaś) alkohol?

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło rodzaju spożywanego alkoholu. Największym zainteresowaniem cieszyło się piwo-31 uczniów, wino- 15 uczniów, wódka 13 uczniów.

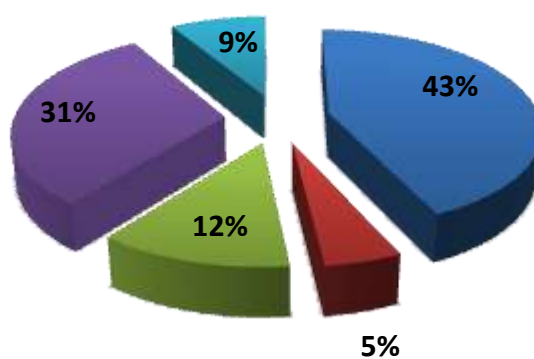
Jaki piłeś (piłaś) alkohol?

Na pytanie kto poczęstował Cię alkoholem uczniowie odpowiadali następująco: rodzice- 35 uczniów, rodzeństwo- 4 uczniów, inni członkowie rodziny – 10 uczniów, koledzy- 25 uczniów, inni- 7 uczniów.

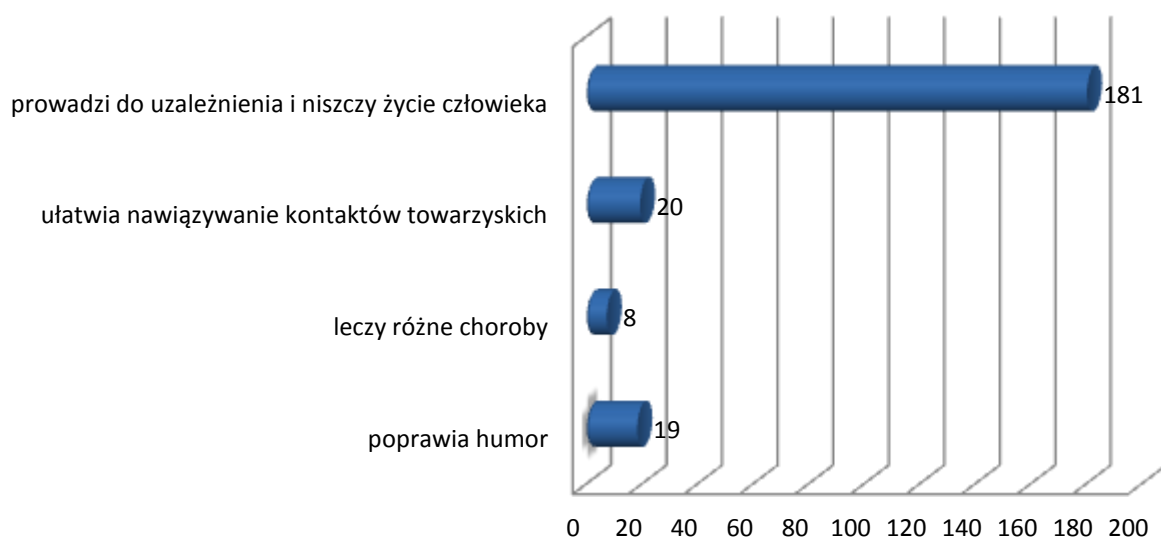
Kto poczęstował Cię alkoholem?

■ rodzice ■ rodzeństwo ■ inni członkowie rodziny ■ kolega ■ inni

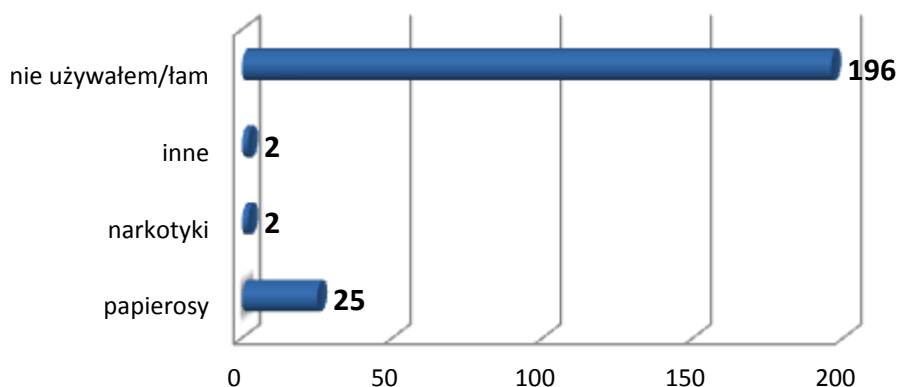
Spośród ankietowanych 181 uczniów wie, że alkohol prowadzi do uzależnienia i niszczy zdrowie, 8 uważa, że leczy różne choroby, 20 uczniów twierdzi, że alkohol ułatwia nawiązywanie kontaktów towarzyskich, a 19 uczniów uznaje, że alkohol poprawia humor. Uczniowie w tym pytaniu często wybierali więcej niż jedną odpowiedź. Poniższy wykres przedstawia wyniki udzielanych odpowiedzi.

Picie alkoholu według Ciebie?

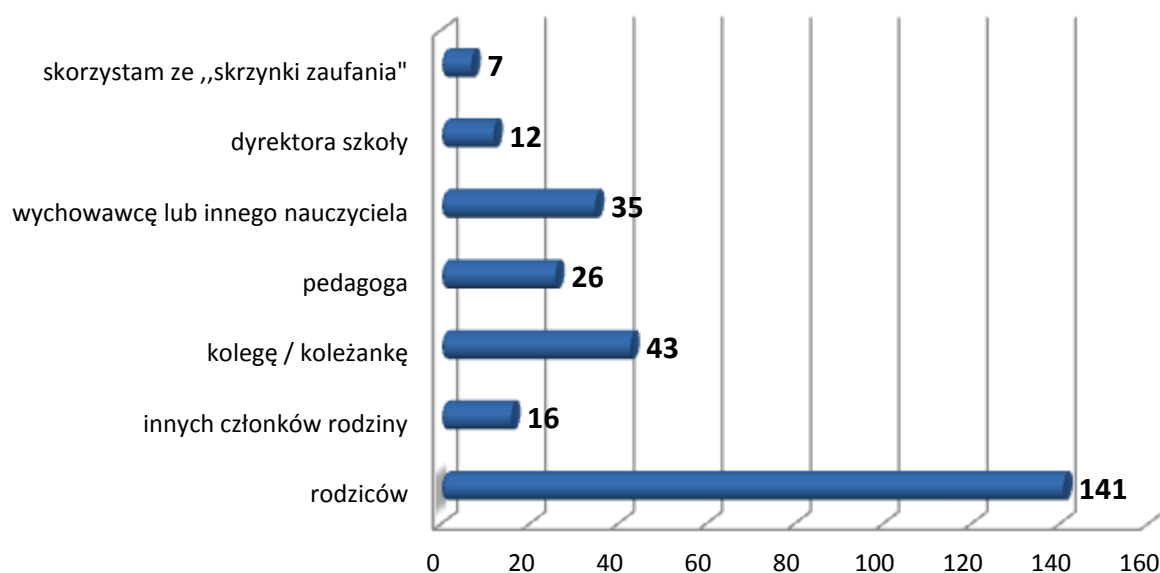
Odpowiedzi na pytanie czy używałeś (używałaś) innych środków odurzających przedstawiają się następująco: 25 uczniów zaznaczyło, że paliło papierosy, 2 uczniów przyznaje się do kontaktu z narkotykami, 196 uczniów nie używało środków odurzających.

Czy używałeś (używałaś) innych środków odurzających?

Ostatnie pytanie w kwestionariuszu ankietowym miało wskazać do kogo uczniowie zwrócą się o pomoc w sytuacji kiedy zostaną nakłaniani lub zmuszani do palenia, picia lub zażywania narkotyków. 141 uczniów zwróci się do rodziców, 43 do kolegów, 16 do innych członków rodziny, 7 skorzysta ze skrzynki zaufania, 12 do dyrektora szkoły, 26 do pedagoga szkolnego, 35 do nauczycieli lub wychowawców.

Kogo poprosisz o pomoc w wypadku , gdyby ktoś usiłował Cię namówić lub zmusić do palenia, picia lub zażywania narkotyków?

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego wśród uczniów pokazują, że niezbędne jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, jak również ich rodziców. To właśnie rodzice cieszą się największym zaufaniem dzieci, aż 141 dzieci wskazało, że w razie zaistniałej sytuacji to właśnie do nich zgłosi się po pomoc. Pomimo to 46 % uczniów którzy mieli kontakt z alkoholem odpowiedziało, że po raz pierwszy piło w domu, 43% uczniów zostało poczęstowanych po raz pierwszy alkoholem przez rodziców. Dlatego koniecznością jest prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

IV. Cele programu

1. Cel główny programu

W Gminnym Programie uwzględnia się cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Umieszczenie zadań wynikających z odrębnych ustaw w jednym programie wynika przede wszystkim z faktu, że do większości z nich można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne oraz to, że zadania do realizacji wynikające z tych ustaw będą finansowane z tych samych środków.

Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Ogrodzieniec, a w szczególności dzieci i młodzież oraz ich rodzice, osoby „ryzykownie pijące”, osoby uzależnione i współuzależnione.

Głównym celem Gminnego Programu jest ograniczenie negatywnych skutków społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

- Ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców z zakresu uzależnień.
- Ograniczenie używania narkotyków oraz zmniejszenie skali związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Ogrodzieniec (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

- Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.
- Terapii - obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych: program podstawowy, program pogłębiony, program dla DDA, program dla współuzależnionych, programy ograniczonego picia (pop) itp.
- Rehabilitacji – Realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

2. Cele szczegółowe, zadania, działania, termin realizacji, wskaźniki

1. Cel szczegółowy:			
Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych i narkotykowych poprzez udzielenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą w rodzinie			
ZADANIA/ REALIZATORZY	DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	WSKAŹNIKI
<p>1) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu, które powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspakajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu</p> <p>Realizator: GKRPA</p>	<p>a. przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu powodujących rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócanie spokoju lub porządku publicznego;</p>	I-XII	- liczba osób zgłoszonych do GKRPA
	<p>b. prowadzenie rozmów motywujących z osobami zgłoszonymi przez rodzinę lub instytucję</p>		-liczba osób zaproszonych na rozmowę -liczba przeprowadzonych rozmów
	<p>c. kierowanie osób, które nie zgłosiły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie leczeniu odwykowemu, na badanie przez biegłych (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;</p>		- liczba osób skierowanych na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - liczba sporządzonych opinii psychologiczno-psychiatrycznych przez biegłych.
	<p>d. kierowanie wniosków do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.</p>		- liczba wniosków skierowanych do sądu
<p>2) Podejmowanie działań o charakterze terapeutycznym, prowadzących m.in. do poprawy stanu psychofizycznego osób uzależnionych oraz ich rodzin.</p> <p>Realizator: GKRPA, OPS</p>	<p>a. prowadzenie i finansowanie działalności punktu konsultacyjnego w tym udzielania wsparcia indywidualnego zarówno osobom uzależnionym jak i członkami ich rodzin</p>	I-XII	- liczba osób które skorzystały z punktu
	<p>b. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej</p>	I-XII	- liczba rodzin którym udzielono pomocy

	c. upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinach i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach w szczególności z problemami alkoholowymi		
2. Cel szczegółowy:			
Ograniczenie negatywnych zjawisk dotyczących rodzin w których występują problemy uzależnień poprzez udzielanie pomocy społecznej, psychospołecznej i prawnej, a także ochrony przed przemocą w rodzinie			
ZADANIA/ REALIZATORZY	DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	WSKAŹNIKI
1. Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży, szczególnie z rodzin dysfunkcyjnych <u>Realizator:</u> OPS, GKRPA	a. prowadzenie świetlic środowiskowych, zapewniających m.in.: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawy i zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań, organizowanie wycieczek, wyjazdów oraz imprez i uroczystości kulturalnych, finansowanie posiłków uczestnikom zajęć opiekuńczo – wychowawczych, utrzymanie zatrudnienia pracowników realizujących zajęcia.	I-XII	- liczba zorganizowanych zajęć oraz warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych
	b. organizacja i finansowanie wypoczynku letniego/zimowego wraz z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, niewydolnych wychowawczo oraz o niskim statusie materialnym		- liczba półkolonii oraz kolonii zorganizowanych w ramach wypoczynku; -liczba programów terapeutycznych/ profilaktycznych zrealizowanych w ramach wypoczynku -liczba uczestników wypoczynku
2. Wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie <u>Realizator:</u> GKRPA, OPS, Zespół Interdyscyplinarnej, Policja	a. udzielania wsparcia dla rodzin u których w związku z uzależnieniem występuje zjawisko przemocy domowej	I-XII	-liczba założonych Niebieskich Kart

3. Cel szczegółowy:

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie

ZADANIA/ REALIZATORZY	DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	WSKAŹNIKI
<p>1. Inicjowanie, organizowanie oraz współuczestnictwo w działaniach profilaktycznych</p> <p>Realizator: OPS, Policja, przedszkola, szkoły, GKRPA</p>	<p>a. realizowanie programów profilaktycznych: -realizacja programów profilaktycznych w przedszkolach i szkołach, akcje profilaktyczne skierowane w szczególności do dzieci i młodzieży, takie jak konkursy, przedstawienia, koncerty i seanse filmowe będące elementem szerszych działań profilaktycznych; -organizacja zajęć w ramach programów profilaktycznych dla nauczycieli i pedagogów; -prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu i zażywania substancji uzależniających przez dzieci i młodzież; -zakup pomocy profilaktyczno – edukacyjnych dla szkół.</p>	I-XII	<p>-liczba i rodzaj zorganizowanych programów profilaktycznych, zajęć oraz akcji profilaktycznych - liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych w tym -liczba dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli i pedagogów - liczba i rodzaj zakupionych pomocy profilaktyczno-edukacyjnych.</p>
<p>Realizator: GKRPA, OPS, przedszkola, szkoły, organizacje, instytucje, jednostki, inne</p>	<p>b. informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających oraz zagrożeniu uzależnieniami behawioralnymi (hazard, Internet). Profilaktyka zachowań ryzykownych i promocja zdrowia- udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno- edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców; wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych: prasa i książki specjalistyczne, broszury, plakaty, nagrody w konkursach i zawodach oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne.</p>	I-XII	<p>- liczba wykonanych materiałów -liczba zakupionych materiałów -liczba odbiorców</p>

Realizator: GKRPA, przedszkola, szkoły	c. profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w obszarze uzależnień oraz zakresie rozwijania zainteresowań wśród dzieci i młodzieży.		- liczba i rodzaj zorganizowanych działań - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w profilaktycznych działaniach informacyjnych i edukacyjnych
2. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach Realizator: Policja, GKRPA	a. prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów informacyjno- edukacyjnych.	I-XII	- liczba materiałów edukacyjno-informacyjnych

4. Cel szczegółowy:

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień

ZADANIA/ REALIZATORZY	DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	WSKAŹNIKI
1) Wspieranie działalności organizacji abstynenckich Realizator: GKRPA, organizacje pozarządowe	a. wspomaganie działań służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, działań edukacyjno-motywujących, rehabilitacyjnych (program dalszego zdrowienia) i działań profilaktycznych, przeprowadzanie terapii rodzinnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin	I-XII	- liczba godzin pracy z psychologiem lub terapeutą

5. Cel szczegółowy:

Zwiększenie skuteczności prowadzonych działań poprzez podnoszenie kwalifikacji podmiotów realizujących Gminny Program m.in. w zakresie uzależnień/substancji psychoaktywnych, przemocy

ZADANIA/ REALIZATORZY	DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	WSKAŹNIKI
1) Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie. Realizator: GKRPA	a. udział w szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	I-XII	- liczba osób biorących udział w szkoleniu - liczba i rodzaj szkoleń podnoszących kwalifikacje podmiotów realizujących Gminny Program

6. Cel szczegółowy: Ograniczenie dostępu do alkoholu			
ZADANIA/ REALIZATORZY	DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	WSKAŹNIKI
1) Podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu Realizator: GKRPA	a. wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu w sprawie ustalenie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Ogrodzieniec oraz usytuowania miejsc sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Ogrodzieniec (zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi)	I-XII	- liczba interwencji w związku ze spożywaniem alkoholu/ zażywaniem narkotyków w, miejscach publicznych i prewencyjnego oddziaływania na osoby uzależnione - liczba skontrolowanych obiektów w których prowadzona jest sprzedaż napojów alkoholowych
	b. kontrolowanie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń (zgodnie z art. 18 ust 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi)		
	c. zapewnianie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych		

V. Podmiot koordynujący i realizatorzy

Skuteczna realizacja tego Programu opiera się na współpracy z poniżej wymienionymi instytucjami:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ogrodzieńcu oraz działający przy nim Zespół Interdyscyplinarny
- 2) Poradnia leczenia uzależnienia od alkoholu i współuzależnień w Zawierciu
- 3) Policja
- 4) Kuratorzy sądowi
- 5) Samorząd gminny
- 6) Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Przystań”.

VI. Kontrola realizacji programu

Burmistrz Miasta i Gminy Ogrodzieniec sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie. Koordynację i bieżące nadzorowanie zadań wynikających z Gminnego Programu powierza się Pełnomocnikowi Burmistrza do realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Ogrodzieńcu, który ponadto opracowuje preliminarz wydatków na działalność profilaktyczną, projekt programu oraz sprawozdanie z jego realizacji, które przedkłada Burmistrzowi Miasta i Gminy Ogrodzieniec do dnia 31 marca za rok poprzedni.

VII. Zasady wynagradzania członków GKRPA

Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach i wyjazdach w celu lustracji placówek handlowych i gastronomicznych w wysokości:

- przewodniczący komisji - 200,00 zł.
- członek komisji-150,00 zł.

